

НОВАЦІЇ У ПОДАТКОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Вадим В'ячеславович БУРДОЛЬ,

здобувач ступеня доктора філософії PhD зі
спеціальності 081-Право
аспірант Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський
авіаційний інститут", м. Харків, Україна
<http://orcid.org/0000-0003-0776-4612>
v.burdol@khai.edu

У даній статті досліджуються доцільність та перспективи запровадження таких заходів податкового регулювання в умовах війни в Україні як: звільнення від сплати в'їзного мито, акцизного податку та ПДВ при ввезенні транспортних засобів на митну територію України, поширення спрощеного режиму оподаткування на широке коло підприємств, звільнення від ПДВ та спеціального режиму адміністрування ПДВ, імпорт та постачання засобів індивідуального захисту для потреб правоохоронних органів та Збройних Сил України, у тому числі підрозділів територіальної оборони, зменшення податкового навантаження на постачання палива тощо.

Ключові слова: оподаткування, ПДВ, податкове регулювання, податкова криза.

This article examines the feasibility and prospects of introducing such tax regulation measures during the war in Ukraine as: exemption from entry duties, excise taxes and VAT on the import of vehicles into the customs territory of Ukraine, extension of the simplified tax regime to a wide range of enterprises, exemption from VAT and special regime of VAT administration, import and supply of personal protective equipment for the needs of law enforcement agencies and the Armed Forces of Ukraine, including territorial defense units, reduction of the tax burden on fuel supply, etc.

Keywords: taxation, VAT, tax regulation, tax crisis.

Війна в Україні ставить нові виклики для адаптації податкового законодавства до нових реалій. Скасування бюрократичних аспектів податкового управління на період дії правового режиму воєнного стану відіграє важливу роль у підтримці економіки країни.

Антикризове податкове регулювання фінансового сектору полягає в раціональному та цільовому використанні податкових інструментів державою для покращення добробуту країни. Для досягнення цього результату слід застосовувати засоби податкової політики, де беруться до уваги саме мотивація учасників ринкових відносин до виконання завдань, що стоять перед економікою держави. У сучасних умовах фінансовий сектор України не виконує функцію фінансового забезпечення стійкого економічного зростання належним чином [4].

Під податковим регулюванням фінансового сектору розуміються чітко визначені за цілями й очікуваними результатами зміни в системі його оподаткування, котрі пов'язуються з необхідністю: реагування на явища й процеси, що відбуваються в цьому секторі; попередження негативних явищ та процесів, які можуть відбутися в секторі; сприяння посиленню, розвитку певних явищ та процесів, котрі вже спостерігаються або є бажаними у фінансовому секторі [2, с. 11].

У Верховну Раду України за весь період російського вторгнення вносилося дуже багато ініціатив з питань підтримки роботи українського бізнесу та були прийняті зміни, які сміливо можемо називати не останніми.

Для забезпечення економічної спроможності нашої країни протистояти негативним економічним факторам військової агресії влада у поточних надскладних умовах вживає заходів для підтримки підприємств, що опинились у скрутних умовах.

Зокрема, з 1 квітня 2022 року і на період дії воєнного стану українські підприємства з річним валовим доходом не більше 10 млрд грн (300 млн євро) можуть обирати спрощений режим оподаткування. Виняток становлять: підприємства, що займаються гральним бізнесом, обміном валют, імпортом та продажем підакцизної продукції, видобутком корисних копалин, страхуванням та фінансовими послугами, а також іноземні фізичні особи і компанії.

Підприємства, які обрали спрощений режим оподаткування, сплачують єдиний податок у розмірі 2% від загального валового доходу та звільнюються від оподаткування ПДВ.

На період дії воєнного стану податкові накладні з ПДВ на постачання товарів та послуг не можуть бути зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних. Протягом цього часу платники податків можуть визнати вхідний ПДВ при придбанні товарів і послуг на підставі наявних первинних документів без зареєстрованих ПДВ-рахунків. Платники податків зобов'язані забезпечити реєстрацію всіх відкладених ПДВ-рахунків та перевірку (коригування) врахованого вхідного ПДВ протягом шести місяців після закінчення періоду воєнного стану [1].

До того ж, від оподаткування ПДВ звільнюються операції з імпорту та постачання наступних речей: засобів індивідуального захисту (шоломів, жилетів, комплектуючих для їх виробництва) для потреб правоохоронних органів та збройних сил, у тому числі підрозділів територіальної оборони; лікарських засобів та виробів медичного призначення (у тому числі без державної реєстрації в Україні) для використання медичними закладами для надання медичної допомоги у воєнний час; товарів оборонного призначення тощо.

Дуже важливу роль відіграє і зменшення податкового навантаження на постачання палива. На період дії воєнного стану імпорт та постачання пального для автотранспортних засобів обкладається зниженою ставкою ПДВ у розмірі 7% (замість загальної 20%) і повністю звільняється від акцизного збору.

Запроваджується звільнення від сплати земельного податку (включаючи орендні платежі за землю державної та комунальної власності) для земель, розташованих на територіях, які постраждали внаслідок військових дій або тимчасово окуповані військами Російської Федерації. Це звільнення буде застосовуватися з березня 2022 року до 31 грудня року, наступного за роком закінчення воєнного стану. Крім того, не нараховуватиметься мінімальне податкове зобов'язання за 2022 та 2023 роки щодо земельних ділянок, розташованих на визначених територіях. Так само звільняються від сплати екологічного податку на 2022 рік для об'єктів, розташованих на територіях,

які постраждали від військових дій або тимчасово окупованих військами Російської Федерації [1].

Вагоме значення для нормальної діяльності бізнесу в Україні має мораторій на проведення податкових перевірок на період дії воєнного стану, за винятком перевірок палатою поданих податкових декларацій із вимогою бюджетного відшкодування ПДВ та фактичних перевірок. Окрім цього, на час дії воєнного стану дія всіх законодавчих строків, встановлених податковим законодавством, припиняється. Призупинення поширюється на всі строки, встановлені для платників податків (наприклад, строки подання податкових декларацій, сплати податкових зобов'язань), а також для органів податкової служби (наприклад, строки відповіді на запити, позовна давність). Крім того, пеня за несвоєчасну сплату податків не застосовується, якщо затримка спричинена наслідками воєнного стану.

Окрім розширених заходів для бізнесу, держава вводить пом'якшені правила діяльності неприбуткових організацій та додаткові податкові пільги для фізичних осіб у контексті благодійної діяльності на період воєнного стану.

Слід розуміти, що інструменти впливу податкового регулювання фінансового сектору на стан кризи в економіці країни не завжди мають оперативний характер, швидше за все, вони є стратегічними [3].

Вищевикладене дозволяє зробити висновок про те, що податкові заходи регулювання бізнесу під час війни в Україні потребують подальшої детальної законодавчої регламентації та комплексного підходу для досягнення максимальної ефективності їх впровадження.

Список використаних джерел:

1. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Єфименко Т.І. Антикризове податкове регулювання фінансового сектору. Фінанси України. Київ, 2017. С. 3–21.
3. Методи оподаткування. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-9221.html>.
4. Романюк М.В. Податкове регулювання як дієвий інструмент антикризової економічної політики. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://library.if.ua/articles/article-48>.